

*Міністерство охорони здоров'я України
Міністерство освіти і науки України
Національний фармацевтичний університет
Кафедра менеджменту, маркетингу та
забезпечення якості у фармації*

МАТЕРІАЛИ

**XII науково-практичної internet-конференції з міжнародною участю
«МЕНЕДЖМЕНТ ТА МАРКЕТИНГ У СКЛАДІ
СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ, НАУКИ, ОСВІТИ,
ПРАКТИКИ»
(19 березня 2026 р.)**

MATERIALS

**of XII scientific and practical internet-conference
with international participation
«MANAGEMENT AND MARKETING IN THE MODERN
ECONOMY, SCIENCE, EDUCATION AND PRACTICE»
(19 March 2026)**

Харків

2026

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕТИЧНИХ ВИКЛИКІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Андрійчук Н. В., Бабічева Г. С., Жадько С. В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

babicheva.ann5@gmail.com

Вступ. Зростання конкуренції в аптечному сегменті в умовах скорочення реального обсягу фармацевтичного ринку створює нові реалії роботи аптек, де фармацевтичні працівники (ФП) відчують посилений тиск з боку роботодавців щодо дотримання стандартів обслуговування та досягнення комерційних результатів роботи аптеки чи мережі. Робота в умовах військового стану, частих регуляторних змін щодо роздрібною торгівлі лікарськими засобами (ЛЗ) призводить до появи нових етичних викликів у професійній діяльності ФП. Вирішення етичних питань різної складності у повсякденній роботі в аптеці зумовлює необхідність розвитку етичної компетентності ФП.

Мета дослідження — виявлення найбільш поширених етичних проблем у професійній діяльності ФП, обґрунтування необхідності удосконалення етичної компетентності ФП.

Матеріали та методи. У дослідженні використано метод логіко-змістовного аналізу для обґрунтування проблеми, анкетне опитування ФП та статистична обробка даних.

Результати дослідження. Проведено анкетне опитування ФП з різних областей України, оброблено 106 анкет. За посадою найбільшу частку серед респондентів склали фармацевти та асистенти фармацевтів (78,4 %). Більшість респондентів становили фахівці з вищою фармацевтичною освітою (72,4 %), зі стажем роботи від 5 до 20 років (57,4 %). Більшість учасників опитування працюють у мережевих (84,9 %) аптеках; частка ФП аптек приватної форми власності становить 93,1 %; 87,2 % респондентів працюють у міській місцевості.

Встановлено, що 83 % респондентів знайомі з положеннями Етичного кодексу фармацевтичних працівників України (повністю або частково). 94,3 %

респондентів зазначили, що робота в аптеці потребує щоденного вирішення етичних питань. Згідно з відповідями респондентів, найпоширенішими з них є відпуск рецептурних ЛЗ без рецепта (65,1 %), неспівпадіння комерційних інтересів компанії з інтересами пацієнтів (55,8 %), відмова у відпуску недоцільного ЛЗ (29,2 %). Згідно з відповідями, 54,7 % респондентів, працюючи в аптеці, приймали рішення, що суперечать етичним нормам, серед яких найчастіше згадувались відпуск рецептурних ЛЗ без належно оформленого рецепта (70,5 %) та продажі конкретних марок ЛЗ під тиском керівництва (52,7 %).

Встановлено, що 95,3 % учасників опитування визнають вплив професійної етики на якість фармацевтичної допомоги. На думку респондентів, основними чинниками, що впливають на дотримання етичних норм у професійній діяльності, є особисті моральні якості ФП (78,3 %) та якість фармацевтичної освіти (56,6 %). При цьому 63,2 % респондентів вважають підготовку з питань етики під час навчання у закладах фармацевтичної освіти достатньою, а 78,3 % проходили додаткове навчання з питань фармацевтичної етики на післядипломному етапі.

Серед заходів з підвищення етичної компетентності та культури ФП респонденти зазначили тренінги та семінари (63,2 %), матеріальне стимулювання етичної поведінки (45,3 %), розробка етичних рекомендацій і протоколів (36,8 %). Більшість ФП (56,6 %) підтримують ідею більш чіткого законодавчого регулювання проблемних питань етики, а 34 % вважають за необхідність впровадження персональної відповідальності ФП за порушення етичних норм.

Висновки. Виявлено найбільш поширені проблеми у сфері професійної етики ФП. Попри високий рівень усвідомлення фахівцями значущості етичних норм, їх практична реалізація стикається з перешкодами, зумовленими новими викликами у роботі ФП. Результати дослідження підтверджують необхідність комплексних заходів щодо удосконалення етичної компетентності ФП.